

Sygnatura akt XVIII C 1763/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 19 lutego 2019 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XVIII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Magdalena Ławrynowicz

Protokolant: st. sekr. sąd. Karolina Jeżewska

po rozpoznaniu w dniu 5 lutego 2019 r. w Poznaniu na rozprawie

sprawy z powództwa

(...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W.

przeciwko

W. P.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego na rzecz powoda 121.159,74 zł (sto dwadzieścia jeden tysięcy sto pięćdziesiąt dziewięć zł siedemdziesiąt cztery gr) wraz z umownymi odsetkami wynoszącymi równowartość czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w skali roku, nie wyższymi jednak od odsetek maksymalnych za opóźnienie, liczonymi od kwoty 108.778,57 zł od dnia 4 października 2016 r. do dnia zapłaty;
2. przyznaje kuratorowi adw. P. G. wynagrodzenie w kwocie 2.160 zł za pełnienie funkcji kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego, które nakazuje wypłacić z zaliczki zapisanej pod poz. C (...);
3. nakazuje zwrócić powodowi 1.440 zł tytułem niewykorzystanej zaliczki;
4. zasądza od pozwanego na rzecz powoda 13.636 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym 5.400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

/-/ SSO Magdalena Ławrynowicz

Sygnatura akt XVIII C 1763/18

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 4 kwietnia 2018 r. powód (...) Bank S.A. (dawniej: (...) Bank S. A.) z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od pozwanego W. P. na swoją rzecz 121.159,74 zł wraz z odsetkami umownymi naliczanymi od kwoty niespłaconej należności głównej w wysokości 108.778,57 zł od dnia 4 października 2016 r. do dnia zapłaty kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powód wskazał, że w dniu 22 grudnia 2014 r. między stronami została zawarta umowa kredytu nr (...). Strona pozwana z tytułu udzielonego kredytu dokonała jedynie częściowej spłaty, nie uiszczając w terminie żadnej z rat. W związku z tym powód, zgodnie z postanowieniami § 12 umowy kredytu, potrącał kwoty należności przeterminowanych ze środków własnych kredytobiorcy zgromadzonych w Banku, a łączna suma potrąconych kwot i dokonanych wpłat przez pozwanego wyniosła 13.686,01 zł, z czego na poczet kapitału zaliczono 6.404,67 zł. Pozostały do spłaty kapitał wynosi 108.778,57 zł. Powód dokonał wypowiedzenia umowy kredytu i postawił całość

roszczenia w stan natychmiastowej wykonalności. Wyjaśniając wysokość żądania powód wskazał, że na należność dochodzoną pozwem składają się: należność główna w wysokości 108.778,57 zł, skapitalizowane odsetki umowne od dnia 22 grudnia 2014 r. do dnia 22 grudnia 2015 r. w kwocie 3.406,20 zł, skapitalizowane odsetki karne od dnia 23 października 2015 r. do dnia 3 października 2016 r. w kwocie 8.914,97 zł, 60 zł z tytułu opłat i prowizji bankowych – wraz z dalszymi odsetkami karnymi naliczanymi od kwoty niespłaconej należności głównej (kapitału) w wysokości 108.778,57 zł od dnia 4 października 2016 r. do dnia zapłaty, których stopa procentowa stanowi czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP w skali roku, z zastrzeżeniem, że odsetki te nie mogą przekroczyć odsetek maksymalnych za opóźnienie.

Zarządzeniem z dnia 25 maja 2018 r. referendarz sądowy w Sądzie Okręgowym w Poznaniu ustanowił dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego kuratora sądowego w osobie adwokata P. G..

Nakazem zapłaty z dnia 4 października 2018 r. wydanym w postępowaniu upominawczym referendarz sądowy w Sądzie Okręgowym w Poznaniu orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Kurator pozwanego wniósł sprzeciw od powyższego nakazu zapłaty i zaskarżając nakaz zapłaty w całości wniósł o oddalenie powództwa w całości, zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu według norm przepisanych i przyznanie na rzecz kuratora ustanowionego w sprawie wynagrodzenia według norm przepisanych.

W uzasadnieniu sprzeciwu kurator zarzucił, że wbrew dyspozycji art. 29 ust. 3 ustawy o kredycie konsumenckim umowa nie jest sformułowana w sposób jednoznaczny i zrozumiały, nie spełnia wymogów określonych w art. 30 w/w ustawy i tym samym jest sprzeczna z przepisami tej ustawy, jak i dobrymi obyczajami. Powołując się na art. 58 § 2 k.c. i art. 385¹ § 1 k.c. kurator pozwanego zarzucił, że postanowienia zawartej przez strony umowy kredytu gotówkowego stanowią niedozwolone postanowienia umowne wobec czego nie wiążą pozwanego i nie jest on zobowiązany do zapłaty dochodzonych w niniejszym postępowaniu kwot. Pozwany zawarł umowę jako konsument, nie miał rzeczywistego wpływu na ukształtowanie postanowień umowy, która ma charakter wzorca umowy, a umowa zastrzega rażąco nieekwiwalentne świadczenia, które kształtują sytuację konsumenta w sposób dla niego niekorzystny i w konsekwencji sprzeczny z zasadami współżycia społecznego. Z treści umowy zawartej między stronami wynika, że środki faktycznie wypłacone na konto pozwanego z tytułu umowy kredytu wynosiły 110.000 zł, a kwota którą miał zwrócić na rzecz powoda była znacznie wyższa i wynosiła 165.449,28 zł. Nieekwiwalentność świadczeń skutkuje koniecznością stwierdzenia nieważności umowy kredytowej. Niezależnie od powyższego, zdaniem strony pozwanej, umowa zawiera również szereg niedozwolonych postanowień umownych, które nie wiążą pozwanego jako konsumenta i tym samym nie mają wpływu na ukształtowanie stosunku prawnego między stronami. Pozwany zarzucił również, że powód nie wykazał, że wypowiedzenie umowy zostało dokonane w przewidziany w umowie sposób, w szczególności nie przedstawił harmonogramu spłaty kredytu, co powoduje brak możliwości zweryfikowania czy pozwany istotnie zalegał z zapłatą dwóch rat kredytu. Z ostrożności procesowej pozwany wniósł o rozłożenie zasądzonych świadczenia na raty na podstawie art. 320 k.p.c., albowiem dochodzona kwota znacznie przerasta możliwości majątkowe pozwanego.

W piśmie procesowym z dnia 14 grudnia 2018 r. powód podtrzymał dotychczasowe stanowisko w sprawie i wskazał, że pozwany zawierając umowę kredytu swoim własnoręcznym podpisem poświadczyl, że uzyskał wszelkie informacje, o których mowa w art. 30 ustawy o kredycie konsumenckim. Odnośnie istnienia w umowie klauzul abuzywnych pozwany nie wskazał, które postanowienia umowne w jego ocenie stanowią klauzule abuzywne. Kwestionując zarzut nieekwiwalentności świadczeń stron umowy wzajemnej powód wskazał, że na całkowitą kwotę kredytu w wysokości 165.449,28 zł składała się: wnioskowana kwota kredytu 110.000 zł, skredytowana prowizja w wysokości 5.183,25 zł, kwota odsetek umownych w wysokości 49.690,03 zł i koszty usług dodatkowych w wysokości 576 zł, przy czym oprocentowanie było zgodne z przepisami prawa nie przekraczając wysokości odsetek maksymalnych, a pozaodsetkowe koszty kredytu (skredytowana prowizja w wysokości 5.183,25 zł i koszty usług dodatkowych w wysokości 576 zł), jak tego wymaga art. 36a ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim, nie były wyższe od całkowitej kwoty kredytu. Wypowiedzenie kredytu zostało dokonane prawidłowo, albowiem z załączonego do pozwu wykazu wpłat dokonywanych przez pozwanego na poczet spłaty kredytu wynika, że pozwany uchybił terminowi i wysokości zapłaty już pierwszej raty kredytowej, a kolejne wpłaty były dokonywane w terminach i kwotach zupełnie dowolnych,

co spowodowało zaległość z zapłatą za co najmniej dwie pełne raty kredytu (m.in. brak w ogóle wpłaty w sierpniu 2015 r.). Powód wyjaśnił przy tym, że dochował wymaganej procedury przy wypowiedzeniu umowy kredytu. Powód zakwestionował również podstawę do zastosowania art. 320 k.p.c. skoro dotychczasowe postępowanie pozwanego wskazuje jednoznacznie, że po jego stronie brak jest woli spłaty zobowiązania w sposób dobrowolny.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W dniu 22 grudnia 2014 r. strony zawarły umowę o kredyt gotówkowy nr (...), na podstawie której powód udzielił pozwanemu kredytu na cele konsumpcyjne.

W § 1 ust. 1 umowy wskazano, że „całkowita kwota kredytu udzielonego przez Bank wynosi 110.000 zł i kwota ta nie zawiera kredytowanych przez Bank opłat i prowizji oraz składki ubezpieczeniowej”. W § 1 ust. 4, 5b i 7 umowy wskazano, że kwota odsetek należnych Bankowi wynosi 49 690,03 zł, pobierana przez Bank prowizja 5 183,25 zł, która będzie skredytowana, a koszty usług dodatkowych wynoszą 576 zł.

W § 1 ust. 9 umowy wskazano, że „całkowity koszt kredytu, czyli łączna kwota wszystkich kosztów, opłat i prowizji, odsetek (suma kwot z ust. 4, 5, 6 i 7) z tytułu udzielonego kredytu wynosi 55 449,28 zł (...). Całkowita kwota do zapłaty przez Kredytobiorcę stanowiąca sumę całkowitej kwoty kredytu określonej w ust.1 i całkowitego kosztu kredytu określonego w ust. 8 kredytu wynosi 165 449,28 zł (...).”.

Zgodnie z § 1 ust. 2 umowy kredyt pozwany zobowiązał się spłacić w 96 ratach, których spłata miała następować w następujących terminach:

- a) płatność pierwszej raty do dnia 22 stycznia 2015 r.,
- b) płatność następnych rat do 22 dnia każdego miesiąca,
- c) płatność ostatniej raty do dnia 22 grudnia 2022 r.

Zgodnie z § 16 ust. 1 regulaminu udzielania kredytów gotówkowych osobom fizycznym przez (...) Bank SA obowiązującym od 28 kwietnia 2014 r., stanowiącego zgodnie z § 9 umowy integralną część umowy, spłata kredytu miała następować w równych ratach miesięcznych, w terminach ustalonych w harmonogramie spłaty kredytu, który Bank wysłała do Kredytobiorcy po uruchomieniu kredytu. Spłata kredytu, zgodnie z regulaminem miała być dokonywana bądź przelewem z rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego Kredytobiorcy, bądź w formie gotówkowej wpłaty na rachunek kredytowy bądź w firmie polecenia zapłaty z rachunku osobistego Kredytobiorcy.

W § 8 ust. 1 lit. b i ust. 2 umowy zastrzeżono, że w razie powstania zaległości w spłacie kredytu spowodowanych brakiem spłaty rat lub spłaty w kwotach niższych niż określone w harmonogramie spłat rat, Bank naliczy przy kredytach długoterminowych – odsetki od należności przeterminowanych od dnia następnego po upływie daty wymagalności spłaty raty do dnia jej zapłaty w wysokości 4 x stopa procentowa kredytu lombardowego NBP, która na dzień zawarcia umowy wynosi 12%.

W § 11 ust. 2 umowy zastrzeżono, że w razie opóźnienia Kredytobiorcy z zapłatą rat kredytu Bank może wypowiedzieć umowę kredytu w całości lub w części, wyłącznie w przypadku opóźnienia w zapłacie co najmniej dwóch pełnych rat, po uprzednim wezwaniu Kredytobiorcy listem poleconym do zapłaty zaległych rat w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania. Zgodnie z § 11 ust. 3 umowy okres wypowiedzenia wynosi 30 dni.

Od dnia następnego po upływie terminu wypowiedzenia umowy, jak stanowi § 11 ust. 4 umowy, Bank – z zastrzeżeniem postanowień § 8 – będzie naliczał od całej kwoty niespłaconego kredytu odsetki w wysokości przewidzianej dla należności przeterminowanych.

Dowód: umowa kredytu gotówkowego nr (...) z dnia 22 grudnia 2014 r. /k. 6-8/, regulamin udzielania kredytów gotówkowych osobom fizycznym przez (...) Bank SA obowiązujący od 28 kwietnia 2014 r. /k. 9-12/, zaświadczenie o zatrudnieniu i dochodach pozwanego /k. 20/.

Z rachunku pozwanego na poczet rat kredytu ściągnięto w okresie od 22 stycznia 2015 r. do 23 października 2015 r. następujące kwoty: 16,85 zł, 998,99 zł, 430 zł, 100 zł, 190,42 zł, 22,09 zł, 294 zł, 1.000 zł, 300 zł, 100 zł, 23,21 zł, 12,67 zł, 1.700 zł, 244 zł, 594 zł, 900 zł, 970,98 zł, 35,96 zł, 650 zł i 52,90 zł. Kwoty te były niższe niż należne równe, miesięczne raty kredytu, albowiem pozwany, wbrew postanowieniem umowy, nie zabezpieczał na rachunku kredytowym środków zapewniających pełne spłaty kolejnych rat. Pozwany dokonał wpłat gotówkowych na poczet rat kredytu w kwocie 1.900 zł w dniu 13 lipca 2015 r., 1.000 zł w dniu 1 września 2015 r. i 2.150 zł w dniu 23 października 2015 r. Suma środków własnych pozwanego zgromadzonych na rachunku w Banku i wpłat dokonanych przez pozwanego wyniosła 13.686,01 zł, z czego na poczet kapitału zaliczono 6.404,67 zł. Po odliczeniu od kwoty udzielonego kapitału (110.000 zł) i skredytowanej prowizji (5.183,25 zł) powyższej kwoty spłaconego kapitału (6.404,67 zł) niespłacony został kapitał w wysokości 108.778,57 zł.

Dowód: wykaz spłat dla (...)k. 19/.

Pismem z dnia 24 września 2015 r., wysłanym listem poleconym, powód wezwał pozwanego do zapłaty zaległości w rachunku kredytowym z tytułu umowy o kredyt numer (...) z dnia 22 grudnia 2014 r. w wysokości 4.167,23 zł, na którą składały się: należności przeterminowane w kwocie 4.099,39 zł, odsetki od należności przeterminowanej do dnia 22 września 2015 r. włącznie w kwocie 37,84 zł i koszty upomnień w kwocie 30 zł. Pozwany został wezwany do zapłaty zaległości nie później niż w terminie do 19 października 2015 r. i jednocześnie poinformowany o możliwości restrukturyzacji zadłużenia.

Dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 24 września 2015 r. wraz z dowodem nadania listu poleconego /k. 26-27/.

Pismem z dnia 27 października 2015 r., nadanym listem poleconym, powód wystosował do pozwanego pismo zatytułowane „Wypowiedzenie umowy kredytu”, wskazując, że w związku z brakiem uregulowania zaległych należności w kwocie 5.918,73 zł, na którą składa się należność przeterminowana w kwocie 5.816,82 zł, odsetki od należności przeterminowanej do dnia 22 października 2015 r. włącznie w kwocie 71,91 zł i koszty upomnień 30 zł, Bank wypowiada umowę kredytu nr (...) z dnia 22 grudnia 2014 r. za 30-dniowym skutkiem na dzień 22 grudnia 2015 r. Również w wypowiedzeniu pozwany został poinformowany o możliwości o restrukturyzacji zadłużenia.

Dowód: wypowiedzenie umowy kredytu z dnia 27 października 2015 r. wraz z dowodem nadania listu poleconego /k. 21-22/.

W dniu 4 października 2016 r. powód wystawił wyciąg z ksiąg bankowych numer (...) wobec pozwanego W. P. stwierdzając, że według stanu na datę wystawienia wyciągu wymagalne zadłużenie z tytułu umowy kredytu nr (...) wynosi 121.159,74 zł, w tym kapitał 108.778,57 zł, odsetki umowne w kwocie 3.406,20 zł naliczone za okres od 22 października 2014 r. do 22 grudnia 2015 r. od aktualnej kwoty niespłaconego kapitału według stopy procentowej wynoszącej 95% w skali roku, odsetki karne w wysokości 8.914,97 zł naliczone za okres od dnia 23 grudnia 2015 r. do dnia 3 października 2016 r. od aktualnej stopy niespłaconego kapitału naliczone według stopu procentowej stanowiącej czterokrotność stop kredytu lombardowego NBP, aktualnie 10% w skali roku oraz prowizje i koszty w kwocie 60 zł.

Dowód: wyciąg z ksiąg bankowych numer (...) z dnia 4 października 2016 r. i pełnomocnictwa /k. 5 i 23-25/.

Pismami z dnia 21 października 2016 r. i 10 kwietnia 2017 r., pozwany był wzywany przedsądowo do zapłaty zadłużenia wynikającego z umowy kredytu nr (...).

Dowód: wezwania do zapłaty z dnia 21 października 2016 r. i 10 kwietnia 2017 r. wraz z dowodami nadania listu poleconego /k. 28-31/.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, wyżej wskazanych jako dowody.

Dokumenty nie były kwestionowane przez żadną ze stron, a Sąd z urzędu nie dopatrył się podstaw do kwestionowania ich autentyczności ani prawdziwości.

Z przyczyn oczywistych w niniejszej sprawie Sąd nie przeprowadził dowodu z przesłuchania w charakterze strony pozwanego, dla którego w niniejszej sprawie został wyznaczony kurator ze względu na nieznaną miejscę pobytu pozwanego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie tak co do zasady jak i co wysokości, przy czym należy wskazać, że sama wysokość zobowiązania pozwanego nie była kwestionowana w sprawie.

Nie było spornym w sprawie, że strony zawarły skutecznie w dniu 22 grudnia 2014 r. umowę kredytu nr (...) oraz, że pozwany nie wywiązywał się z jej warunków doprowadzając do powstania zaległości. Poza sporem w sprawie było również, że pozwany zawarł umowę kredytu jako konsument.

Jak stanowi art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U.2018.2187 j.t. ze zm.) przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu.

Jak stanowi art. 78a prawa bankowego, przepisy ustawy stosuje się do umów kredytu i pożyczki pieniężnej, zawieranych przez bank zgodnie z przepisami ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, w zakresie nieuregulowanym w tej ustawie.

Przechodząc do oceny zarzutu pozwanej co do zastosowania przez powoda w łączącej strony umowie kredytowej klauzul abuzywnych, wskazać należy, że wobec braku możliwości przesłuchania w charakterze strony pozwanego, podstawą rozstrzygnięcia był materiał dowodowy dotychczas zgromadzony w sprawie. W aktualnym stanie prawnym Sąd nie jest bowiem zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów w procesie cywilnym spoczywa bowiem niemal wyłącznie na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.). Oznacza to funkcjonowanie w procesie cywilnym zasady kontrydiktoryjności i odstąpienia od odpowiedzialności sądu orzekającego za rezultat postępowania dowodowego, którego dysponentem są strony (por. wyrok SN z dnia 16 grudnia 1997 r. II UKN 406/97, OSNAP 1998/21/643, wyrok SN z dnia 17 grudnia 1997 r. I CKU 45/96, OSNC 1997 /6-7/76 z głosem aprobującą A. Zielińskiego, Palestra 1998/1-2/204, K. Kołakowski, Dowodzenie w procesie cywilnym, Wyd. ZPP, Warszawa 2000, s. 74–89). W myśl zatem ogólnych zasad na powodzie spoczywa ciężar udowodnienia okoliczności uzasadniających jego roszczenie (tak też Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 3 października 1969 r., II PR 313/69, OSNCP 9/70, poz. 147), natomiast na pozwanym obowiązek udowodnienia okoliczności uzasadniających jego wniosek o oddalenie powództwa (tak Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 20 kwietnia 1982 r., I CR 79/82, nie publ.). Z tych też powodów Sąd rozstrzygał tylko w oparciu o dowody przedstawione przez strony.

Jak stanowi art. 385¹ § 1 k.c., postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne); nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Pozwany zarzucał, że umowa kredytu z dnia 22 grudnia 2014 r. wbrew wymaganiom art. 29 ust. 3 ustawy o kredycie konsumenckim nie została sformułowana w sposób jednoznaczny i zrozumiały i nie zawiera wszystkich składników umowy o kredyt, o których mowa w art. 30 w/w ustawy.

I tak, zgodnie z art. 29 ust. 3 ustawy o kredycie konsumenckim umowa o kredyt konsumencki powinna być sformułowana w sposób jednoznaczny i zrozumiały. Jak stanowi art. 30 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim, umowa o kredyt konsumencki, z zastrzeżeniem art. 31-33, powinna określać:

- 1) imię, nazwisko i adres konsumenta oraz imię, nazwisko (nazwę) i adres (siedzibę) kredytodawcy i pośrednika kredytowego;
- 2) rodzaj kredytu;
- 3) czas obowiązywania umowy;
- 4) całkowitą kwotę kredytu;
- 5) terminy i sposób wypłaty kredytu;
- 6) stopę oprocentowania kredytu, warunki stosowania tej stopy, a także okresy, warunki i procedury zmiany stopy oprocentowania wraz z podaniem indeksu lub stopy referencyjnej, o ile ma zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu; jeżeli umowa o kredyt konsumencki przewiduje różne stopy oprocentowania, informacje te podaje się dla wszystkich stosowanych stóp procentowych w danym okresie obowiązywania umowy;
- 7) rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta ustaloną w dniu zawarcia umowy o kredyt konsumencki wraz z podaniem wszystkich założeń przyjętych do jej obliczenia;
- 8) zasady i terminy spłaty kredytu, w szczególności kolejność zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet należności kredytodawcy, w tym informację o prawie, o którym mowa w art. 37 ust. 1; jeżeli w ramach kredytu stosuje się różne stopy oprocentowania dla różnych należności kredytodawcy, należy także podać kolejność zaliczania rat kredytu konsumenckiego na poczet różnych należnych sald, dla których stosuje się różne stopy oprocentowania;
- 9) zestawienie zawierające terminy i zasady płatności odsetek oraz wszelkich innych kosztów kredytu, w przypadku gdy kredytodawca lub pośrednik kredytowy udziela karencji w spłacie kredytu;
- 10) informację o innych kosztach, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki, w szczególności o opłatach, w tym opłatach za prowadzenie jednego lub kilku rachunków, na których są zapisywane zarówno transakcje płatności, jak i wypłaty, łącznie z opłatami za korzystanie ze środków płatniczych zarówno dla transakcji płatności, jak i dla wypłat, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, w szczególności ubezpieczeń, jeżeli są znane kredytodawcy, oraz warunki, na jakich koszty te mogą ulec zmianie;
- 11) roczną stopę oprocentowania zadłużenia przeterminowanego, warunki jej zmiany oraz ewentualne inne opłaty z tytułu zaległości w spłacie kredytu;
- 12) skutki braku płatności;
- 13) informację o konieczności poniesienia opłat notarialnych, o ile występują;
- 14) sposób zabezpieczenia i ubezpieczenia spłaty kredytu, jeżeli umowa je przewiduje;
- 15) termin, sposób i skutki odstąpienia konsumenta od umowy, obowiązek zwrotu przez konsumenta udostępnionego przez kredytodawcę kredytu oraz odsetek zgodnie z rozdziałem 5, a także kwotę odsetek należnych w stosunku dziennym;

- 16) prawo konsumenta do spłaty kredytu przed terminem oraz procedurę spłaty kredytu przed terminem;
- 17) informację o prawie kredytodawcy do otrzymania prowizji za spłatę kredytu przed terminem i o sposobie jej ustalania, o ile takie prawo zastrzeżono w umowie;
- 18) informację o prawie, o którym mowa w art. 59 ust. 1;
- 19) warunki rozwiązania umowy;
- 20) informację o możliwości korzystania z pozasądowego rozstrzygnięcia sporów oraz zasadach dostępu do tej procedury, jeżeli takie prawo przysługuje konsumentowi;
- 21) wskazanie organu nadzoru właściwego w sprawach ochrony konsumentów.

Analiza umowy kredytu gotówkowego łączącej strony, w kontekście art. 29 ust. 3 ustawy o kredycie konsumenckim, nie daje podstaw do uznania, że nie została sformułowana w sposób jednoznaczny i zrozumiały. § 1 umowy jednoznacznie i w sposób jasny i zrozumiały statuuje wzajemne świadczenia stron określając całkowitą kwotę kredytu udzielanego pozwanemu (§ 1 ust. 1), oprocentowanie kredytu (§ 1 ust. 3), koszt kredytu w postaci należnych odsetek (§ 1 ust. 4), wysokość prowizji i usług dodatkowych (§ 1 ust. 5 i 7), całkowity koszt kredytu (§ 1 ust. 8), całkowitą kwotę do zapłaty z tytułu zaciągniętego kredytu (§ 1 ust. 9) i sposób spłaty kredytu (§ 1 ust. 2 i § 16 regulaminu udzielania kredytów gotówkowych osobom fizycznym w związku z § 9 umowy).

Z kolei analiza umowy w kontekście wymogów określonych w art. 30 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim, również nie daje podstaw do uznania, że któregoś ze wskazanych wymagań umowa łącząca strony nie spełnia. Pozwany zresztą, reprezentowany przez kuratora będącego fachowym pełnomocnikiem, nie wskazywał szczegółowo którego z kryteriów umowa nie spełnia. Ponadto, jak trafnie podniósł powód, pozwany zawierając umowę kredytu swoim własnoręcznym podpisem poświadczyl, że uzyskał wszelkie informacje, o których mowa w art. 30 ustawy o kredycie konsumenckim.

Tym samym Sąd uznał, że postanowienia umowy łączącej strony, określające główne świadczenia stron, w tym kredyt udzielany pozwanemu i wynagrodzenie Banku za udzielenie kredytu zostały sformułowane w sposób jednoznaczny, a co za tym idzie brak w sprawie podstaw do zastosowania art. 385¹ § 1 k.c.

Jako klauzule niedozwolone, pozwana wskazała zapisy umowy określające wzajemne świadczenia stron zarzucając ich rażąco nieekwiwalentność na korzyść powoda i tym samym sprzeczność umowy z zasadami współzycia społecznego. Zarzut ten, jako dotyczący postanowień umowy, określających główne świadczenia stron, nieuznanych za niejednoznaczne, rozpatrywać należy zatem w kontekście art. 58 k.c., a nie art. 385¹ § 1 k.c.

Jak stanowi art. 58 k.c., czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy - § 1; nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współzycia społecznego - § 2; jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana - § 3.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9.10.2009 r. (IV CSK 157/09, Legalis) zgodność czynności prawnej z zasadami współzycia społecznego jest zagadnieniem kontekstu faktycznego, tj. okoliczności danego wypadku. Wykazanie nieważności czynności z uwagi na jej sprzeczność z zasadami współzycia społecznego wymaga dowodzenia w obszarze nieobjętym substratem czynności prawnej. Stany faktyczne, mieszczące się w zakresie normowania art. 58 § 2 k.c., wymagają zaistnienia dodatkowych okoliczności – spoza zakresu objętego stanem faktycznym substratu czynności prawnej. Dopiero wtedy, gdy te okoliczności faktyczne zostaną udowodnione w procesie cywilnym, można rozważać problem sprzeczności czynności prawnej z zasadami współzycia społecznego – właśnie z uwagi na

udowodnienie tych okoliczności o charakterze zewnętrznym – art. 58 KC T. I red. Gutowski 2018, wyd. 2/Gutowski, Legalis, pkt 1, ppkt 7.

Pozwany poza zarzutem nieekwiwalentności świadczeń wzajemnych stron mającym prowadzić do rażącego naruszenia interesów pozwanego jako konsumenta, z założenia słabszej strony stosunku prawnego, innych okoliczności na poparcie tezy o sprzeczności umowy z zasadami współżycia społecznego nie podnosił.

Zarzut rażącej nieekwiwalentności świadczeń stron umowy wzajemnej był w ocenie Sądu chybiony. Z zasady umowa kredytu, w tym kredytu konsumenckiego, jest umową odpłatną, a świadczenia majątkowe stron nie są równoważne. Wynika to jasno z legalnej definicji kredytu zawartej w art. 69 ust. 1 Prawa bankowego, zgodnie z którą bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Zważywszy, że zgodnie z umową łączącą strony na całkowitą kwotę kredytu w wysokości 165.449,28 zł składała się: wnioskowana kwota kredytu 110.000 zł, skredytowana prowizja w wysokości 5.183,25 zł, kwota odsetek umownych w wysokości 49.690,03 zł i koszty usług dodatkowych w wysokości 576 zł, nie sposób uznać świadczenia kredytobiorcy rozłożonego w czasie na 8 lat za rażąco naruszające jego interesy wobec faktu, że jednorazowo pozyskał kwotę 110.000 zł.

Dodatkowo należy wskazać, że oprocentowanie kredytu było zgodne z przepisami prawa nie przekraczając wysokości odsetek maksymalnych, a pozaodsetkowe koszty kredytu (skredytowana prowizja w wysokości 5.183,25 zł i koszty usług dodatkowych w wysokości 576 zł), jak tego wymaga art. 36a ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim, nie były wyższe od całkowitej kwoty kredytu.

Podniesiony przez pozwanego zarzut, że umowa zawiera również szereg niedozwolonych postanowień umownych, które nie wiążą pozwanego jako konsumenta i tym samym nie mają wpływu na ukształtowanie stosunku prawnego między stronami, jest na tyle ogólny, że nie poddaje się żadnej weryfikacji. Nie jest zaś rolą sądu w kontradiktoryjnym procesie doszukiwanie się podstaw abuzywności poszczególnych postanowień umowy. Sąd stosuje z urzędu prawo materialne, w tym przepisy art. 385¹ – 385³ k.c., ale w ramach podstawy faktycznej żądania i odpowiednio zarzutów strony przeciwnej.

Nietrafny był również zarzut nieprawidłowości wypowiedzenia umowy.

Jak zostało ustalone w sprawie, w § 11 ust. 2 umowy zastrzeżono, że w razie opóźnienia Kredytobiorcy z zapłatą rat kredytu Bank może wypowiedzieć umowę kredytu w całości lub w części, wyłącznie w przypadku opóźnienia w zapłacie co najmniej dwóch pełnych rat, po uprzednim wezwaniu Kredytobiorcy listem poleconym do zapłaty zaległych rat w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania. Zgodnie z § 11 ust. 3 umowy okres wypowiedzenia wynosi 30 dni.

Jak stanowi art. 78a prawa bankowego, przepisy ustawy stosuje się do umów kredytu i pożyczki pieniężnej, zawieranych przez bank zgodnie z przepisami ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, w zakresie nieuregulowanym w tej ustawie. Ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim nie reguluje kwestii dotyczących wypowiedzenia umowy (za wyjątkiem umowy o kredyt odnawialny) przez kredytodawcę. Zastosowanie zatem w tym zakresie mają przepisy prawa bankowego.

Zgodnie z art. 69 ust. 2 pkt 10 prawa bankowego umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

Warunki rozwiązania umowy są obecnie określone w art. 75 c ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U.2018.2187 j.t. ze zm.), który stanowi:

1. Jeżeli kredytobiorca opóźnia się ze spłatą zobowiązania z tytułu udzielonego kredytu, bank wzywa go do dokonania spłaty, wyznaczając termin nie krótszy niż 14 dni roboczych.

2. W wezwaniu, o którym mowa w ust. 1, bank informuje kredytobiorcę o możliwości złożenia, w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania, wniosku o restrukturyzację zadłużenia.

3. Bank powinien, na wniosek kredytobiorcy, umożliwić restrukturyzację zadłużenia poprzez zmianę określonych w umowie warunków lub terminów spłaty kredytu, jeżeli jest uzasadniona dokonaną przez bank oceną sytuacji finansowej i gospodarczej kredytobiorcy.

4. Restrukturyzacja, o której mowa w ust. 1, dokonywana jest na warunkach uzgodnionych przez bank i kredytobiorcę.

5. Bank, w przypadku odrzucenia wniosku kredytobiorcy o restrukturyzację zadłużenia, przekazuje kredytobiorcy, bez zbędnej zwłoki, szczegółowe wyjaśnienia, w formie pisemnej, dotyczące przyczyny odrzucenia wniosku o restrukturyzację.

6. Przepisy ust. 1-5 stosuje się odpowiednio do umów pożyczek pieniężnych.

W sprawie zostało ustalone, że powód pismem z dnia 24 września 2015 r., wysłanym listem poleconym, wezwał pozwanego do zapłaty zaległości z tytułu umowy o kredyt w wysokości 4.167,23 zł, nie później niż w terminie do 19 października 2015 r. i jednocześnie poinformował o możliwości restrukturyzacji zadłużenia oraz, że pismem z dnia 27 października 2015 r., nadanym listem poleconym, powód wypowiedział umowę kredytu za 30-dniowym skutkiem na dzień 22 grudnia 2015 r.

Na dzień wezwania do zapłaty zaległych rat (24 września 2015 r.) zaległość przekraczała co najmniej dwie pełne raty, skoro wynosiła 4.099,39 zł z tytułu należności przeterminowanych, a jedna rata wynosiła 1.723,43 zł (przy całkowitej kwocie kredytu określonej w umowie na 165.449,28 zł i 96 równych ratach miesięcznych rata miesięczna wynosi 1.723,43 zł). Ponadto, jak zostało ustalone w sprawie, należność z tytułu rat wymagalnych za okres od stycznia do września 2015 r. wynosiła 15.510,87 zł (9 miesięcy po 1723,43 zł), a pozwany na poczet rat przekazał bądź ze środków na rachunku bądź poprzez wpłaty gotówkowe 11.536,10 zł (13.686,10 zł – 2.150 zł wpłacone już w październiku 2015 r.). Również weryfikacja tym sposobem prowadzi do wniosku, że w dacie wezwania do zapłaty poprzedzającego wypowiedzenie, pozwany zalegał z płatnością za co najmniej dwie pełne raty (15.510,87 zł - 11.536,10 zł = 3.974,77 zł). Zaległość przekraczająca dwie pełne raty istniała również w dacie wypowiedzenia tj. na dzień 27 października 2015 r. w kwocie 5.816,82 zł z tytułu należności przeterminowanej.

Nietrafny jest zatem zarzut pozwanego, że powód nie wykazał opóźnienia pozwanego w zapłacie co najmniej dwóch pełnych rat i że dla wykazania tej okoliczności nie przedstawił harmonogramu spłat rat, skoro okoliczności te można było ustalić na podstawie załączonego do pozwu wykazu spłat dokonywanych przez pozwanego w zestawieniu z treścią umowy kredytowej.

Powód dochował również zastrzeżonej w umowie kredytowej procedury wypowiedzenia umowy skoro wypowiedzenie umowy, wysłane listem poleconym do pozwanego, zostało poprzedzone pisemnym, wezwaniem do zapłaty zaległości, również wysłanym listem poleconym do pozwanego. Pomimo zastrzeżenia w wezwaniu do zapłaty terminu niezwłocznego, nie później niż do dnia 19 października 2015 r., wypowiedzenie należy uznać za skuteczne, albowiem semidyspozytywny (na korzyść konsumenta) przepis ustawy – art. 75c ust. 1 prawa bankowego, zastrzegający termin nie krótszy niż 14 dni roboczych wszedł w życie z dniem 27 listopada 2015 r. (ustawa z dnia 25 września 2015 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw, Dz.U.2015.1854) i nie obowiązywał ani w dacie wezwania do zapłaty (24 września 2015 r.) ani w dacie wypowiedzenia umowy (27 października 2015 r.). Wiążące dla stron były zatem postanowienia umowne, a te, jak wynika z ustaleń w sprawie, zostały zachowane.

W świetle powyższego, Sąd doszedł do przekonania, że powód sprostał obowiązkowi w zakresie wykazania zarówno podstawy, jak i wysokości dochodzonej kwoty, a także skuteczności wypowiedzenia umowy kredytowej z dnia 22 grudnia 2014 r. prowadzącego do wymagalności roszczenia. Wobec wypowiedzenia pozwanemu umowy kredytu, kwota niespłaconego kapitału tj. 108.778,57 zł stała się wymagalna. Jak to już wcześniej wskazano pozwany nie spłacił należności z tego tytułu, a w konsekwencji, pozostając w opóźnieniu w zapłacie tej należności, zobowiązany jest do

zapłaty odsetek umownych za opóźnienie – zgodnie z § 11 ust. 4 umowy kredytowej w związku z art. 481 § 1, 2 i 2¹ k.c. od niespłaconego kapitału (od kwoty 108.778,57 zł), nie wyższych niż odsetki maksymalne.

Powód domagał się zasądzenia na swoją rzecz skapitalizowanych odsetek umownych od należności przeterminowanych, nieuiszczonych w terminie obowiązywania umowy tj. od dnia 22 grudnia 2014 r. do dnia 22 grudnia 2015 r. w kwocie 3.406,20 zł. Kwota ta nie była kwestionowana przez pozwanego, a podstawa do naliczania odsetek umownych wynika z § 8 ust. 1 lit. b umowy w związku z art. 481 § 1, 2 i 2¹ k.c.

Ponadto powód domagał się zasądzenia na swoją rzecz skapitalizowanych odsetek karnych od należności przeterminowanej, za okres od wypowiedzenia umowy tj. od dnia 23 grudnia 2015 r. do dnia 3 października 2016 r. w kwocie 8.914,97 zł. Kwota ta nie była kwestionowana przez pozwanego, a podstawa do naliczania odsetek karnych wynika z § 11 ust. 4 umowy w związku z art. 481 § 1, 2 i 2¹ k.c.

Mając wszystko powyższe na względzie, w punkcie 1 wyroku, Sąd na podstawie art. 353 § 1 k.c. w związku z art. 69 ust. 1 prawa bankowego zasądził od pozwanego na rzecz powoda 121.159,74 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP, jednak nie wyższymi od odsetek maksymalnych, liczonymi od kwoty 108.778,57 zł od dnia 4 października 2016 r. do dnia zapłaty.

Jak stanowi art. 320 k.p.c., w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie. Instytucja ta ma służyć urzeczywistnieniu dobrowolnego spełnienia świadczenia przez dłużnika, co jest korzystne nie tylko dla dłużnika, ale również dla wierzyciela, który w ten sposób unika konieczności wszczynania często długotrwałego i żmudnego postępowania egzekucyjnego (Art. 320 KPC red. Marszałkowska-Krześ 2019, wyd. 24/E. Rudkowska-Ząbczyk, Legalis, teza 1). Sąd podzielił stanowisko powoda co do braku podstaw do zastosowania powołanego przepisu w razie uwzględniania powództwa, skoro dotychczasowe postępowanie pozwanego, który w zasadzie od początku nie wywiązywał się ze swojego zobowiązania do spłaty kredytu, wskazuje jednoznacznie, że po jego stronie brak jest woli spłaty zobowiązania w sposób dobrowolny.

W pkt 2 wyroku Sąd na podstawie § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 2018 r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej (Dz.U.2018.536) w związku z § 2 pkt 6 i § 3 ust. 2 rozrządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2018.264 j.t.) przyznał kuratorowi adw. P. G. wynagrodzenie w kwocie 2.160 zł za pełnienie funkcji kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego (40% z 5.400 zł), które polecił wypłacić z zaliczki uiszczonej przez powoda.

W pkt 3 wyroku na podstawie art. 84 ust. 1 u.k.s.c. nakazał zwrot powodowi 1.440 zł tytułem niewykorzystanej zaliczki mając na względzie, że na poczet wydatków związanych z wynagrodzeniem kuratora powód uiścił 3.600 zł (k. 60).

O kosztach procesu, obejmujących opłatę sądową od pozwu w wysokości 6.058 zł, opłatę od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł, wykorzystaną zaliczkę na poczet wydatków związanych z wynagrodzeniem kuratora w wysokości 2.160 zł i koszty zastępstwa procesowego w wysokości 5.400 zł ustalone na podstawie § 2 pkt 6 i § 3 ust. 2 rozrządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie – łącznie 13.636 zł, Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. obciążając nimi w całości pozwanego jako stronę przegrywającą, o czym orzekł w punkcie 4 wyroku.

/-/ SSO Magdalena Ławrynowicz